

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/polskie-wojsko/86270,Stanislaw-Kopanski-Z-Petersburga-do-Londynu-przez-Tobruk.html>

ARTYKUŁ

Stanisław Kopański. Z Petersburga do Londynu przez Tobruk

OKRES HISTORYCZNY

(1918-1922) Odrodzenie Niepodległej (1922-1939) II Rzeczpospolita (1939-1945) II wojna światowa

Autor: TEODOR GAŚSIOROWSKI 15.09.2021

„Generale, po co wam te armaty, do których nie macie amunicji?” – pytał Francuz. „Pułkowniku, co to za wojsko bez armat?” – odparł Polak, przy czym pominął fakt, że jego żołnierze podstępem pobrali już amunicję z magazynów.

Urodził się 19 maja 1895 r. w Petersburgu. W 1913 r. zdał maturę. Studiował w Petersburskim Instytucie Dróg i Komunikacji. W 1916 r. powołano go do Oficerskiej Szkoły Artylerii w Petersburgu. Ukończył ją w 1917 r. i został przeniesiony do 2. Dywizji Kawalerii.

Gen. Stanisław Kopański,
dowódca Samodzielnej Brygady
Strzelców Karpackich, przemawia
we wnętrzu baraku w obozie w
Abu Kir w Egipcie, styczeń 1941 r.
Fot. z zasobu IPN (z „Kolekcji
Karola Angermana” przekazanej
do IPN przez Ewę Krystynę
Jędruch)

Wziął udział w walkach z Ukraińcami o Lwów.
W kwietniu 1919 r. stracił oko pod Wilnem. Od
września 1919 r. walczył w szeregach 1.
Dywizji Jazdy. W 1921 r. urlopowany w celu
ukończenia studiów: w 1923 r. na Politechnice
Warszawskiej uzyskał dyplom inżyniera dróg i

mostów.

CV oficera Niepodległej

Po rewolucji lutowej 1917 r. przeniósł się do I Korpusu Polskiego. Tam awansowano go na stopień porucznika, zaś w listopadzie 1918 r. zgłosił się do Wojska Polskiego. Wziął udział w walkach z Ukraińcami o Lwów. W kwietniu 1919 r. stracił oko pod Wilnem. Od września 1919 r. walczył w szeregach 1. Dywizji Jazdy.

W 1921 r. urlopowano go w celu ukończenia studiów. W 1923 r. na Politechnice Warszawskiej uzyskał dyplom inżyniera dróg i mostów. Został zweryfikowany w stopniu kapitana artylerii.

Wizyta Naczelnego Wodza Polskich Sił Zbrojnych i premiera Rządu RP na Wychodźstwie gen. broni Władysława Sikorskiego w oddziałach polskich w oblężonym Tobruku, 14 listopada 1941. Gen. Sikorski rozmawia z żołnierzami na stanowiskach Karpackiego Pułku Artylerii podczas wizytacji oddziałów Samodzielnej Brygady Strzelców Karpackich. Obok po prawej dowódca Brygady gen. bryg. Stanisław Kopański, z tyłu m.in. szef Sztabu Naczelnego Wodza gen. bryg. Tadeusz Klimecki (z fajką w ustach). Fot. z

W marcu 1923 r. Kopański objął stanowisko dowódcy baterii w 1. dak. W kwietniu 1924 r. wysłano go na kurs dowódców dywizjonów w Szkole Artylerii w Toruniu, którą ukończył z wyróżnieniem i przydziałem na stanowisko wykładowcy balistyki i zastępcy dyrektora nauk.

Gdy Francja skapitulowała, od Polaków zażądano złożenia broni. Kopański zagroził wtedy przebieciem się do brytyjskiej Palestyny. Ostatecznie uzgodniono, że jego Brygada Strzelców Karpackich przejdzie do Palestyny, ale bez ciężkiej broni.

1 grudnia 1924 r. został awansowany na stopień majora. W 1925 r. wyjechał na staż do Szkoły Artylerii w Fontainebleau. Od 1927 r. studiował w *École Supérieure de Guerre* w Paryżu. Od 7 stycznia do 7 kwietnia 1930 r. odbywał praktykę w Oddziale III Operacyjnym Sztabu Głównego. W maju 1930 r. objął dowództwo dywizjonu w 6. pułku artylerii ciężkiej we Lwowie. 14 grudnia 1931 r. został awansowany na stopień podpułkownika. W czerwcu 1932 r. wrócił do Oddziału III Sztabu.

Na początku 1935 r. przeniesiono go na stanowisko zastępcy dowódcy Broni Pancernych w Ministerstwie Spraw Wojskowych. Od 25 maja 1937 r. pełnił funkcję dowódcy 1. pułku artylerii motorowej w Stryju. W 1938 r. skierowano go na kurs doskonalący przy Wyższej Szkole Wojennej. 13 marca 1939 r. został szefem Oddziału III Sztabu. Na stopień pułkownika dyplomowanego awansowano go 19 marca 1939 r.

Gen. Stanisław Kopański, 1943.

**Ze zbiorów cyfrowych Biblioteki
Narodowej (polona.pl)**

We wrześniu 1939 r. ewakuował się wraz z Naczelnym Wodzem na wschód. 18 września przekroczył granicę rumuńską. Przedostał się do Francji, gdzie mianowano go na stanowisko szefa Broni Pancernych Naczelnego Dowództwa. 2 kwietnia 1940 r. został dowódcą Brygady Strzelców Karpackich w Syrii. 3 maja 1940 r. otrzymał nominację na stopień generała brygady.

Włoska ofensywa wymusiła przerwienie Brygady w sierpniu 1941 r. do oblężonego Tobruku. Do grudnia 1941 r. Kopański brał udział w obronie twierdzy, a później w pościgu za Niemcami i Włochami przez Gazalę i Bardię. W lipcu 1943 r., po śmierci generała Sikorskiego, mianowany szefem Sztabu Naczelnego Wodza Polskich Sił Zbrojnych.

U boku aliantów

Brygadę formowano od podstaw, a gdy Francja skapitulowała, od Polaków zażądano złożenia broni. Kopański zagroził wtedy przebieciem się do brytyjskiej Palestyny. Ostatecznie uzgodniono, że Brygada przejdzie do Palestyny, ale bez ciężkiej broni.

Włoska ofensywa wymusiła przerwienie Brygady w sierpniu 1941 r. do oblężonego Tobruku. Do grudnia 1941 r. Kopański brał udział w obronie twierdzy, a później w pościgu za Niemcami i Włochami przez Gazalę i Bardię.

3. Dywizja Strzelców Karpackich (3 DSK), 28 maja 1942. Bombardier Roman Chadalski (pierwszy z prawej), pełniący funkcję podoficera służbowego baterii, melduje dowódcy 3. DSK gen. bryg. Stanisławowi Kopańskiemu (trzeci z prawej) 2. baterię szkolną na zajęciach szkoleniowych w terenie. Wokół generała stoją wyżsi oficerowie Komendy Szkół Podchorążych i dziekan WP ks. płk Jan Brandys (pierwszy z lewej). Na ostatnim

**planie wojskowe namioty i obóz w
Beit Jiria (Palestyna). Fot. z
zasobu IPN**

**Wizyta Naczelnego Wodza gen.
Władysława Sikorskiego w
oddziałach polskich w oblężonym
Tobruku, 14 listopada 1941. Gen.
broni Władysław Sikorski (2P
tyłem) na inspekcji stanowisk
Karpackiego Pułku Artylerii
podczas wizytacji oddziałów
Samodzielnej Brygady Strzelców
Karpackich. Obok po lewej stoi
dowódca Brygady gen. bryg.
Stanisław Kopański. Fot. z zasobu
IPN**

Ministerstwo Obrony Narodowej

**Rządu RP na Wychodźstwie,
narada, jesień 1942 - przed 4
lipca 1943. Od prawej: gen.
Stanisław Kopański, szef sztabu
Naczelnego Wodza - gen. Tadeusz
Klimecki oraz minister obrony
narodowej - gen. Marian Kukiel.
Ze zbiorów Narodowego
Archiwum Cyfrowego**

W lipcu 1943 r., po śmierci generała Sikorskiego w katastrofie gibraltarskiej, został mianowany szefem Sztabu Naczelnego Wodza Polskich Sił Zbrojnych. 23 października 1944 r. awansowano go na stopień generała dywizji. 7 września 1946 r. został Generalnym Inspektorem Polskiego Korpusu Przystosobienia i Rozmieszczenia.

26 września 1946 r. Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej w Warszawie pozbawił go obywatelstwa polskiego (przywrócono mu je 23 listopada 1971 r.).

**Wizyta gen. broni Kazimierza
Sosnkowskiego w 1. Samodzielnej
Brygadzie Spadochronowej,
1943-1944. Gen. Sosnkowski (w
środku) rozmawia z jednym z**

oficerów Brygady. Rozmowie przysłuchuje się płk Stanisław Sosabowski (tyłem), dowódca Brygady. Pierwszy z prawej - gen. Stanisław Kopański. Fot. z zasobu IPN

Pożegnanie premiera Stanisława Mikołajczyka przed odlotem do Moskwy, Londyn, październik 1944. Na pierwszym planie od lewej: premier Stanisław Mikołajczyk, gen. Stanisław Kopański. Ze zbiorów Narodowego Archiwum Cyfrowego (autor zdjęcia: Czesław Datka)

Po rozwiązaniu Korpusu (15 marca 1949 r.) Kopański zamieszkał pod Londynem. Zmarł 23 marca 1976 r. w Londynie. Został pochowany na cmentarzu Northwood.

COFNIJ SIĘ